Nota

Waardering

&

Afschrijving

2021

Vastgesteld d.d.:

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**
1. Inleiding **4**
2. Wettelijke kaders **4**
3. Indeling van activa **4**
3.1. Immateriële vaste activa 4
3.1.1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen 4
3.1.2. Kosten van onderzoek en ontwikkeling 5
3.1.3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden 5
3.2. Materiële vaste activa 5
3.2.1. Materiële vaste activa met een economisch nut 5
3.2.2. Materiële vaste activa met een economisch nut, met heffing 5
3.2.3. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut 5
3.3. Financiële vaste activa 5
3.3.1. Nominale waarde 5
4. Waardering van materiële vaste activa **6**
4.1. Aankoopprijs 6
4.2. Vervaardigingsprijs 6
4.2.1. Salariskosten 6
4.2.2. Overige indirecte kosten 6
4.2.3. Bijdragen van derden in activa 6
4.3. Waardevermindering 6
4.4. Onderhoudskosten 6
4.5. Activatiegrens 7
4.6. Hard- en software 7
4.7. Vastgoed 7
5. Afschrijven **7**
5.1. Afschrijvingsmethode 7
5.1.1. Lineaire afschrijving 7
5.1.2. Annuïtaire afschrijving 7
5.1.3 Keuze afschrijvingsmethode 8
5.2. Startmoment afschrijvingen 8
5.3. Componentenbenadering 8
5.4. Restwaarde 8
5.5. Lease 8
5.6. Toelichting jaarrekening 9
5.7. Afschrijvingstabel 9
6. Hardheidsclausule **10**

Samenvatting

In deze samenvatting zijn de belangrijkste beleidsuitgangspunten opgenomen.

1. Het gemeentelijk waarderings- en afschrijvingsbeleid wordt uitgevoerd conform de wettelijke voorschriften zoals opgenomen in de gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording en de stellige uitspraken van de commissie BBV.
2. Kosten voor immateriële vaste activa worden niet geactiveerd, tenzij voldaan wordt aan de vereisten uit artikel 60 van het BBV.
3. Per individueel geval beslist de raad over het activeren van een bijdrage in activa in eigendom van derden.
4. Leningen verstrekt aan derden, belangen in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en effecten worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
5. Directe salariskosten voor het realiseren van een actief worden geactiveerd vanaf het moment dat de vervaardiging zich in de ontwerpfase bevindt.
6. Bijdragen van derden die een directe relatie hebben met een investering worden op de waardering daarvan in mindering gebracht.
7. Onderhoudskosten zijn niet levensduur verlengend en worden niet geactiveerd.
8. Kapitaalgoederen met een investeringswaarde of geactiveerde boekwaarde <€10.000 worden in het betreffende jaar eenmalig afgeboekt.
9. Aanschaf van hard- en software voor onbepaalde duur worden geactiveerd, inclusief de bijkomende kosten door derden voor implementatie.
10. De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast, tenzij regelgeving een andere methode verplicht voorschrijft.
11. Met afschrijven wordt begonnen op 1 januari volgend op het jaar van ingebruikname.
12. Bij investeringen waarbij vooraf een duidelijke splitsing kan worden aangebracht tussen verschillende afschrijvingstermijnen wordt de componentenbenadering toegepast.
13. Er wordt geen rekening gehouden met een restwaarde, behoudens bij grotere investeringen.
14. Het college kan, binnen de wettelijke kaders, in individuele gevallen afwijken van deze nota, de zogeheten hardheidsclausule.

1. Inleiding

Een substantieel deel van de gemeentelijke begroting wordt ingezet ten behoeve van investeringen. Een van de kenmerken van een investering is dat de grootste uitgaven worden gedaan voor en tijdens de oplevering van het object. Deze uitgave wordt in de gemeentelijke begroting verspreid over de gehele levensduur, de afschrijvingslasten.

Een investeringsbeslissing houdt in dat er een meerjarige financiële verplichting ontstaat, waarbij de waarde van het object opgenomen wordt op de balans, het activeren. Voorbeelden van deze investeringen zijn gebouwen, wegen, riolering en inventaris.

2. Wettelijke kaders

Ter uitvoering van artikel 212, lid 2a van de Gemeentewet dient de verordening (financiële verordening gemeente Staphorst) op grond van artikel 212, lid 1 regels voor waardering en afschrijving van activa te bevatten. Er is voor gekozen om een aparte nota waardering en afschrijving van activa op te stellen. Hiermee wordt voldaan aan artikel 9 van de financiële verordening.

In het BBV zijn de regels voorgeschreven met betrekking tot de gemeentefinanciën. De regels met betrekking tot waardering, activeren en afschrijven zijn opgenomen in de artikelen 30-39 en 59-65 van het BBV.

Naast de genoemde wetsartikelen zijn er ook stellige uitspraken van de commissie BBV. Deze uitspraken worden gedaan met het oog op een juiste interpretatie van de regels en gemeenten zijn verplicht om zich hieraan te conformeren. Ook geeft de commissie BBV aanbevelingen. Het is wenselijk om deze aanbevelingen op te volgen maar niet verplicht.

3. Indeling van activa

Activa zijn de bezittingen van de gemeente. De waarde wordt uitgedrukt in euro's en staan op de balans. Deze opgenomen waarde op de balans betreft de boekwaarde. De boekwaarde is de aanschafwaarde minus afschrijvingen en eventuele waardeverminderingen. Activa kunnen worden ingedeeld in drie hoofdcategorieën, te weten:
- Immateriële vaste activa
- Materiele vaste activa
- Financiële vaste activa

3.1. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa wordt conform artikel 34 BBV onderverdeeld in:
- kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

3.1.1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen

Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

3.1.2. Kosten van onderzoek en ontwikkeling

Het activeren van kosten van onderzoek en ontwikkeling leidt tot structurele lasten, zonder dat er een materieel (tastbaar) actief bezit tegenover staat. Kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen gesplitst worden in ambtelijke onderzoekskosten en onderzoekskosten door derden. Het activeren van kosten van onderzoek en ontwikkeling kan als voldaan wordt aan de voorwaarden uit artikel 60 BBV.

Ambtelijke kosten van onderzoek en ontwikkeling gemaakt worden niet geactiveerd. Kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen worden geactiveerd, voor zover voldaan wordt aan artikel 60 BBV. De afschrijvingstermijn wordt gesteld op ten hoogste vijf jaar.

3.1.3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden komen incidenteel voor bij gemeenten. Het gaat hierbij om een bijdrage (subsidie) aan een instelling voor het plegen van investeringen. In artikel 61 BBV staan voorwaarden opgenomen waaraan voldaan dient te worden om de bijdrage te kunnen activeren.

Het activeren van bijdragen aan vaste activa in eigendom van derden, waarbij sprake is van een publieke taak is toegestaan. De gemeenteraad beslist per individueel geval over het activeren van deze bijdrage

3.2. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn materiële bezittingen van de gemeente die meerjarig gebruikt worden. De gemeente heeft hierbij het economisch eigendom.
Binnen de categorie materiële vaste activa wordt onderscheidt gemaakt in
- materiële vaste activa met een economisch nut;
- materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- materiële vaste activa met een maatschappelijk nut.

3.2.1. Materiële vaste activa met een economisch nut

Materiële vaste activa met een economisch nut zijn investeringen die verhandelbaar zijn. Verhandelbare activa zijn bijvoorbeeld gebouwen, auto's en overig inventaris.

3.2.2. Materiële vaste activa met een economisch nut, met heffing

Materiële vaste activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven zijn investeringen die inkomsten opleveren. Een actief dat inkomsten oplevert is bijvoorbeeld de riolering, hiervoor wordt immers een rioolheffing geheven.

3.2.3. Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut

Materiële vaste activa met een maatschappelijk zijn investeringen in de openbare ruimte die geen inkomsten opleveren, maar vervullen wel een publieke taak. Voorbeelden van deze activa zijn: groenvoorzieningen, wegen, waterbeheer.

3.3. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa kunnen op basis van artikel 36 BBV worden ingedeeld in:
- Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- langlopende leningen aan openbare lichamen, woningcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige langlopende leningen;
- overige uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of langer.

Leningen aan derden, kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en effecten worden gewaardeerd en geactiveerd tegen de nominale waarde.

3.3.1. Nominale waarde

Met de term 'nominale waarde' wordt de waarde bedoeld die staat vermeld op het waardepapier.

4. Waardering van materiële vaste activa

Met de term 'waardering' wordt de boekwaarde bedoeld van een bezit. De waarde van het activum bestaat uit aanschafkosten minus afschrijving en eventuele waardeverminderingen.

4.1. Aankoopprijs

De aankooprijs is het totaal van alle inkoopkosten, exclusief verrekenbare of compensabele omzetbelasting, vermeerderd met bijkomende kosten zoals notariskosten en overdrachtsbelasting etc.

4.2. Vervaardigingsprijs

De vervaardigingsprijs omvat de aankooprijs van de gebruikte grond- en hulpstoffen, kosten van materialen, arbeid en overige rechtstreeks toe te rekenen kosten.

4.2.1. Salariskosten

De commissie BBV heeft in december 2017 een notitie uitgebracht waarin het activeren van directe salariskosten verplicht wordt. De indirecte salariskosten (overhead) mogen worden geactiveerd.

Directe salariskosten voor het realiseren van een actief worden geactiveerd. Salariskosten worden geactiveerd vanaf het moment dat de vervaardiging zich in de ontwerpfase bevindt. De ontwerpfase is het moment waarop het inhoudelijk en financieel kader is vastgesteld door het college. Het activeren van de salariskosten geschiedt tegen kostprijs exclusief overhead. De geraamde uren worden geactiveerd.

4.2.2. Overige indirecte kosten

Artikel 63 BBV geeft aan dat een redelijk deel van de indirecte kosten die kan worden toegerekend geactiveerd kan worden.

Voorbereidingskosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend, worden geactiveerd voor zover zij deel uitmaken van het investeringsvoorstel.

4.2.3. Bijdragen van derden in activa

Bijdragen van derden in activa bestaan uit bijvoorbeeld een bijdrage van Europa, het Rijk, de Provincie of andere instellingen. Deze bijdragen verlagen de financiële bijdrage van de gemeente in de investering.

Bijdragen van derden die een directe relatie hebben met een investering worden op de waardering daarvan in mindering gebracht, conform artikel 62, lid 2 BBV.

4.3. Waardevermindering

Door verschillende factoren kan de waarde van een actief toe- of afnemen. In deze gevallen komt dan de boekwaarde niet meer overeen met de actuele waarde. In het geval dat de actuele waarde hoger is dan de boekwaarde vindt er geen herwaardering plaats. Bij een actuele waarde lager dan de boekwaarde kan er een afwaardering plaats vinden. Bij een actief met een economische functie is afwaardering verplicht. De actuele waarde van vastgoed met een economische functie dient bepaald te worden met behulp van de directe opbrengstwaarde- methode.
Bij een actief met een maatschappelijke functie (zoals bijvoorbeeld een school) is dit niet verplicht.
Wanneer een actief vervreemd wordt of er een intentie is tot vervreemding, dan wordt de waarde afgewaardeerd naar nihil. Deze verplichte afwaardering bij vervreemding is verplicht voor maatschappelijke en economisch vastgoed.

4.4. Onderhoudskosten

De commissie BBV heeft een stellige uitspraak gedaan, namelijk dat de kosten van klein en groot onderhoud niet levensduur verlengend zijn en niet mogen worden geactiveerd. De onderhoudskosten komen ten laste van de

Onderhoudskosten zijn niet levensduur verlengend en worden niet geactiveerd.

exploitatie of een onderhoudsreserve.

4.5. Activatiegrens
In het BBV is uitdrukkelijk bepaald dat investeringen die gerekend moeten worden tot economisch nut niet eenmalig mogen worden afgeschreven. De raad kan hiervan afwijken indien zij bepaald om investeringen kleiner dan € 10.000 eenmalig af te boeken. De grens is bepaald op € 10.000 om door middel van afschrijvingslasten ruimte in de begroting te maken voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

Kapitaalgoederen met een investeringswaarde of geactiveerde boekwaarde <€10.000 worden in het betreffende jaar eenmalig afgeboekt.

4.6. Hard- en software
Voor software geldt dat de kosten zoveel mogelijk toegerekend moeten worden aan de periode waarop de kosten betrekking hebben. Licenties op software voor onbepaalde duur, die in één keer in rekening gebracht worden dienen geactiveerd worden onder de materiële vaste activa.

Aanschaf van hard- en software voor onbepaalde duur worden geactiveerd, inclusief de bijkomende kosten door derden voor implementatie. Hierbij wordt de ondergrens van € 10.000 gehanteerd.

4.7. Vastgoed
In de raadsvergadering van d.d. 4 maart 2014 is de lijst met gemeentelijk vastgoed, met daarin de meerjarige classificatie vastgesteld. Als aanvulling hierop is bij raadsbesluit d.d. 1 juli 2015 een besluit genomen omtrent de gemeentelijke sportaccommodaties. Deze twee raadsbesluiten zijn maatgevend of vastgoed geclassificeerd wordt als met een maatschappelijke functie of bedrijfseconomische functie.

5. Afschrijven

Door het activeren van investeringen kunnen de kosten verdeeld worden over de totale levensduur van het actief. Jaarlijks wordt een deel van de kostprijs afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat in een bepaald boekjaar. Het is dus niet toegestaan om willekeurig af te schrijven op een actief. Op gronden wordt niet afgeschreven, gronden verminderen niet in waarde door gebruik.
De hoogte van de jaarlijkse afschrijvingen wordt bepaald door de aantal factoren:
- Voorschriften vanuit het wettelijke kader
- De kostprijs
- De verwachte gebruiksduur
- De gekozen afschrijvingsmethode.

5.1. Afschrijvingsmethode
Er zijn twee breed geaccepteerde methodes waarop kan worden afgeschreven: lineair of annuïtair. Als er voor een afschrijvingsmethode is gekozen dan dient deze keus consequent gevolgd worden. Het is mogelijk om de activa in te delen in diverse (sub)categorieën. Per (sub)categorie dient dezelfde afschrijvingsmethode gehanteerd te worden.

5.1.1. Lineaire afschrijving
Ieder jaar wordt hetzelfde bedrag (of percentage van de aanschafwaarde) afgeschreven. De vermindering van de boekwaarde is daarmee boekhoudkundig ieder jaar gelijk, maar de jaarlijkse rentelast wordt ieder jaar lager.

5.1.2. Annuïtaire afschrijving
Bij annuïtaire afschrijving is er sprake van een jaarlijks gelijkblijvende annuïteit. Deze annuïteit bestaat uit rente en afschrijving. De rente wordt berekend over de boekwaarde. Door de afschrijving vermindert de boekwaarde en daarom vermindert ook de rentecomponent. Vanwege de gelijkblijvende annuïteit neemt de afschrijving ieder jaar toe. Bij deze methode zijn de afschrijvingen aan het begin laag en aan het einde hoog.

5.1.3 Keuze afschrijvingsmethode

De meerderheid van de gemeenten passen de lineaire afschrijvingsmethode toe op alle categorieën materiele vaste activa op basis van de volgende overwegingen:
- door te kiezen voor één afschrijvingsmethode wordt willekeur voorkomen;
- de afschrijvingslast is gedurende de gehele looptijd gelijk;
- door de dalende rentelast kunnen de stijgende onderhoudskosten gedekt worden;
- de methodiek geeft een herkenbare boekwaarde;
- bij vroegtijdige vervanging is al een evenredig deel afgeschreven.

De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast, tenzij regelgeving een andere methode verplicht voorschrijft.

5.2. Startmoment afschrijvingen

De commissie BBV geeft een aantal momenten waarop gestart kan worden met het afschrijven van een actief. Voor alle (sub)categorieën dient het startmoment waarop begonnen wordt met afschrijven gelijk te zijn. Om de kapitaallasten niet afhankelijk te laten zijn van de maand waarin het actief gereed komt wordt geadviseerd om het startmoment afschrijvingen te zetten op 1 januari volgend op het jaar van ingebruikname.

Met afschrijven wordt begonnen op 1 januari volgend op het jaar van ingebruikname.

5.3. Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat de verschillende onderdelen van een actief afzonderlijk worden geactiveerd en dat deze onderdelen wordt afgeschreven op basis van de voor dat onderdeel geldende gebruiksduur. De commissie BBV heeft de aanbeveling gedaan de componentenbenadering en de daarbij horende opsplitsing van activa in verschillende componenten in de activa-administratie uit praktische overwegingen te beperken.

Bij investeringen waarbij vooraf een duidelijke splitsing kan worden aangebracht tussen verschillende afschrijvingstermijnen wordt de componentenbenadering toegepast.

5.4. Restwaarde

Aan het eind van de afschrijvingsperiode kan hooguit een boekwaarde overblijven ter grootte van de geschatte restwaarde op basis van het prijspeil op het moment van ingebruikneming. Omdat activa worden gebruikt en gedurende de afschrijvingsperiode technisch en economisch slijten c.q. verouderen zal de praktijk veelal zijn dat naar een boekwaarde nul moet worden afgeschreven. Tenminste als het voornemen bestaat de activa tot het einde van de mogelijke gebruiksduur te benutten.

Er wordt geen rekening gehouden met restwaarde. Activa worden afgeschreven naar boekwaarde nul. Uitzondering hierop zijn de grotere investeringen die een substantiële en min of meer gegarandeerde restwaarde geven (bijv. grotere transportmiddelen).

5.5. Lease

Een andere vorm van investeren is het leasen van goederen. Leasen is geen wettelijk omschreven begrip. Er wordt onderscheid gemaakt in financial lease en operational lease.

Financial lease: het juridisch eigendom van het betreffende actief blijft bij de geldgever /financier terwijl het economisch eigendom en daarmee het risico bij de geldnemer ligt. Indien uit het geheel van contractvoorwaarden blijkt dat sprake is van financial lease, dient het gehuurde te worden geactiveerd. Er is sprake van economisch, maar niet van juridisch eigendom. In de praktische uitvoering betekent dit dat de som van de gedurende de resterende looptijd jaarlijks te betalen leasetermijnen als schuld wordt opgenomen tegenover de activa-post. Op de vaste activa die geleased zijn wordt volgens de normale regels afgeschreven.

Operational lease: heeft betrekking op het ter beschikking stellen van een actief, meer in de vorm van huur. De voor- en nadelen van het eigendom komen geheel of nagenoeg geheel voor rekening van de geldgever. Operational lease geeft nooit aanleiding tot activering. Wel zal daarvan in de toelichting op de balans melding moeten worden gemaakt in verband met het veelal langdurige karakter van de aangegane verplichtingen.

5.6. Toelichting jaarrekening

De balans, inclusief de toelichtingen, verstrekt informatie over de activa en de passiva van de gemeente. In de toelichting op de balans is het verplicht om de afschrijvingsmethode en de afschrijvingstermijn toe te lichten.

5.7. Afschrijvingstabel

(Onder)gronden van activa met een meerjarig economisch nut		geen afschrijving
Aanschaffingen en restant-activa met een boekwaarde < € 10.000		eenmalig afboeken
Gebouwen:		
- stichtingskosten: peuterspeelzalen, scholen		40 jaar
- stichtingskosten: sportaccommodaties		30 jaar
- stichtingskosten overige gebouwen: gemeentehuis, gemeentewerf, bibliotheek, dienstencentrum, mortuarium e.d		40 jaar
- groot onderhoud, renovatie, uitbreiding van bestaande (hoofd)gebouw		afhankelijk van de resterende looptijd van het (hoofd)gebouw met een minimum van 15 jaar
Rioleringswerken:		
- Technische installaties		15 jaar
- Pompputten		45 jaar
- Drukriolering		60 jaar
- Vrijverval riolering		70 jaar
Begraafplaatsen (aanlegkosten)		afhankelijk van de te verwachten looptijd
Sportvelden		
- vervanging drainage		12 jaar
- renovatie toplaag		12 jaar
- lichtmasten		20 jaar
Technische installaties en machines		afhankelijk van het object 5 tot 15 jaar
Vaste inventaris, veiligheidsvoorzieningen, groot onderhoud voor zover niet opgenomen in beheerplannen		afhankelijk van het object: 5 tot 10 jaar
Automatiseringsapparatuur/-software		3 tot 5 jaar
Voertuigen, gereedschappen en overig materiaal		naar gangbare ervaringsnormen of voorschreven normen over de gebruiksduur (meestal 5 tot 10 jaar).
(Kantoor)meubilair		10 tot 20 jaar
Aandelen		geen afschrijving

Diversen		op basis van verwachte economische levensduur
Wegen, geen wegbeheer:		
- betonverharding		25 tot 30 jaar
- asfaltverharding		10 tot 20 jaar
- klinkerverharding		10 tot 15 jaar
Openbare verlichting		10 tot 20 jaar
Rotondes		15 jaar
Verkeersremmende maatregelen		10 tot 15 jaar
Bruggen, viaducten en overige grotere kunstwerken		max. 40 jaar

6. Hardheidsclausule

Het college kan indien er een gegronde reden voor is in individuele gevallen afwijken van deze nota “waardering & afschrijving vaste activa”. Hierbij dient echter wel rekening te worden gehouden met de mogelijkheden die het BBV en overige relevante wetgeving biedt.